

Gransegel

Segelmakare
sedan 1964

NogGrann...

... Segla CB66.

ver 1.0

"Det värsta med entypskappsegling är att oftast är det de bästa seglarna som vinner"
// Buddy Melges.

Idé...tanke å nytta

Detta dokument innehåller rekommendationer och tips på arbetsfördelningen ombord, hur manövrar kan genomföras samt några tips på förbättringar i beslagslayouten.

CB66 seglas av både 2- och 3 mansbesättningar vilket innebär att de flesta saker i detta dokument redovisas som 2 olika varianter då det skiljer sig en del från en 2-mans till en 3-mansbesättning.

Detta är en samling av erfarenheter från ett antal besättningar så givetvis finns det alltid utrymme för egen finslipning.

Trimguide för rigg och segel redovisas i ett separat dokument "NogGrann ... Trimguide för CB66"

1 Beslagslayout

CB66:ans klassregel är mycket strikt när det gäller möjligheten att ändra beslagslayouten men det finns några öppningar.

Den mest generella öppningen lyder:

Befintliga trimanordningar enligt ritning CB66R001 får kompletteras med ytterligare block eller annan utrustning för att ändra utväxling och dragning av linor. Denna utrustning får inte fästas i skrovet med ytterligare fästnanordningar än de som anges i ritning CB66R001.

Detta innebär i praktiken att man inte får ta bort eller skruva dit beslag men att man får fästa beslag i redan befintliga fästnanordningar.

T.ex får man knyta eller på annat, inte permanent, sätt fästa beslag i befintliga fästnanordningar. Man får också fästa beslag i redan befintliga skruv.

Det finns också några specifika saker som är tillåtna för att göra det möjligt att för en 2-mans besättning att utföra vissa manövrar på ett motsvarande sätt som 3-mans besättningar kan.

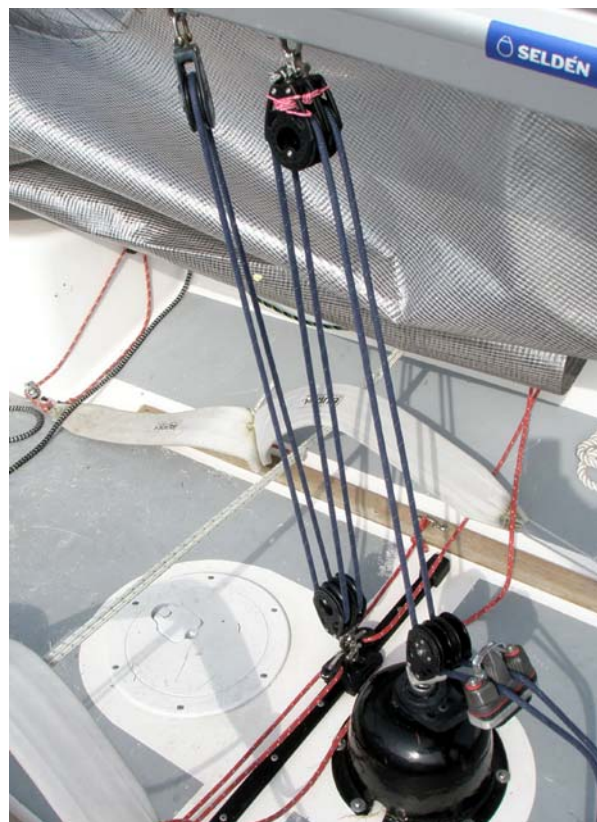
1.1 Generella tips

1.1.1 Storskotsarm

En av de viktigaste saker man bör göra är att höja upp skotarmen till storskotet. I originalutförande är det mycket svårt att från hängande position låsa storskotet i rättan. Det är tillåtet att göra en upphöjning som innebär att storskotets sista brytpunkt (underkant blockets trissa) är max 300 mm över durken. Det finns olika lösningar på denna upphöjning, den kan byggas av en aluminiumprofil eller plastas. Kolla in diskussionsforumet på www.cb66racer.org för mer info.

1.1.2 Storskot

Då storskotet är en av de viktigaste trimparametrarna i synnerhet i hård vind rekommenderar vi att utväxlingen ökas från 4ggr till 5 eller 6ggr. En variant är att förse skotarmen med ett dubbelt spärrblock och en s.k dubbel skoträtta. Vidare behövs 2st dubbelblock och ett enkelblock för att skapa ett system som ger 3ggr utväxling när man drar i båda tamparna och 6ggr när man drar i en. Man behöver då också byta ut storskotet mot ett längre som med fördel splitsas till en ändlös tamp.

1.1.3 Fockskot

Även fockskotet är viktigt att lätt kunna justera i hård vind och då rekommenderar vi att man lägger till ett block som ger 6ggr utväxling i stället för 4ggr. Man sätter ytterligare ett enkelt kindblock ovanpå ett av de befintliga längst framme i fören och fäster det i samma skruv som de befintliga. Dessutom byter man enkelblocket i skotlinan som kommer från fockens skothorn till ett dubbelblock, gärna ett fiolblock. Fockskotet måste bytas mot ett längre som med fördel splitsas till en ändlös tamp. Det blir en betydligt längre tamp som kan trassla men med god tampvård är det värt den betydligt enklare justeringen.

1.1.4 Fockrulle

Linan till fockrullen bör bytas mot en tunnare eller möjligen en skalad lina så att den inte fyller upp rullen när focken är helt ute. Om man har original fockrulle från Harken behöver denna lite omvårdnad, den är aningen underdimensionerad och kan börja gå trögt. Smörj noga och kontrollera att den rullar utan problem även under belastning. För att förhindra problem, rulla aldrig in focken på kryss utan vänd om till undanvind då förstaget har betydligt mindre belastning.

1.1.5 Storcunningham

Cunningham används inte bara för att sträcka ut förliket i storen utan också för att böja masten i hård vind. Detta kräver minst 8ggr utväxling.

1.1.6 Gennakerförvaring

Vi rekommenderar att man tar upp ett hål i nedgångsluckan och placerar en vattentät säck där för förvaring av gennakern. Regeln tillåter detta om säcken är vattentät.

1.1.7 Förenkla gennakerhissning/nedtagning

Vi hissar och tar alltid ner gennakern mellan masten och undervantet på babord sida.

För att undvika att gennakern kilar fast sig mellan undervant och mast när den hissas fästs en lina mellan undervanten som går framför masten ca 30cm ner från vantfästet i masten. Vi sätter även en likadan lina på toppvanten.

Genom att placera en stoppknut på halshornslinan på en position där halshornet är helt nere i ruffluckan kommer peket att alltid automatiskt dras in när man tar ner gennakern och drar in halshornet.

Sätt en markering på babords gennakerskot när den är aningen hårt skotad och ha alltid det skotet i råttan på den positionen. På så sätt kan gennakern fylla och stå vid hissning även om ingen hinner att ta skotet omedelbart efter hissning.

1.1.8 Storskotsvagn

Det är enligt regeln tillåtet att komplettera storskotsvagnens kontrollina med ett extra skotlås (råtta) på vardera sida för att möjliggöra kontroll från motsatt sida. Detta för att en 2-mans besättning skall kunna göra en "roll-tack" på ett motsvarande sätt som en 3-mans besättning kan.

1.1.9 Gennakerfall

Gennakerfallet får brytas vid mastfoten och löpa bakåt och låsas i låsanordning med valfri placering.

Detta är en möjlighet som vi inte utnyttjar utan väljer i stället att ha kvar brytblocket med råtta på masten under bommen men det är alltså möjligt att låta rorsman hissa gennakern genom att ha fallet draget bak till dennes placering.

1.1.10 Pekelina och halshornslina

Hos 2-mans besättningar rekommenderar vi att rorsman sköter pekelina och halshornslina. Det är givetvis ett alternativ att låta rorsman hissa och gaste sköta pekelina och halshornslina men det alternativet beskrivs inte här.

Genom att välja att inte dra dessa linor genom sina respektive råttor utan i stället låta dem fortsätta bakåt till låsanordningar längre bak kan rorsman sköta dessa.

Vi har utnyttjat att det är tillåtet att fästa beslag i befintliga fästeanordningar, i detta fall aluminiumröret i sittbrunnen. Vi fäster 2st brytblock med råttor i aluminiumröret på styrbord sida med hjälp av slangklämmor. Dessa placeras akter om rorsmans normala hängposition på kryss.

Linorna till peke respektive halshornet måste då vara längre än original.

För 3-mansbesättning låter vi placeringen vara som original.

1.1.11 Hängband

Regeln tillåter max 3 par hängband och hängbandets ena ände måste vara fästad i teaklisten på durken.

För 2-mansbesättning har vi placerat rorsmans hängband med den aktere änden ca 10cm akter om storskotskenan och den främre änden ca 50cm framför. Gastens hängband har den aktere änden i samma punkt som rorsmans främre och den främre punkten sitter i kanten av den främre sittbänken.

Vi har även ett par hängband längst bak från rorsmans bakre punkt till sidan av roderpedestalen. Detta används på hårda undanvindar.

För 3-mansbesättningar kan man inte ha de bakre hängbanden som beskrivs ovan utan de bör ersättas av hängband över sittkuberna i brunnens framkant. Enligt klassregeln måste dock ena änden fästas i den befintliga trälisten i durken

2 Besättningsarbete och manövrar

CB66 är en lätt båt som har liten levande kraft och det är därför lätt att båten stannar upp på grund av ett antal orsaker:

Roderrörelser – På alla bogar, i rundningar och på kryssen i synnerhet, gör bara moderata roderrörelser. Båtens absolut bästa broms är att vara för nervös med rorkulten. På kryssen kan man t.o.m hålla ett rorkultsfinger på skrovet/rör-räcket bara för att "låsa" roderrörelserna.

Snubbelfot – Att klampa runt i båten så att den "vickar till" är något som, framförallt i lättvind, bromsar upp. Rör er lugnt och smidigt i båten!

Överskotat – I lätt vind är det lätt att man skotar lite för hårt. Om vinden minskar bara lite och man ligger kvar med samma skotning bromsas båten upp och man tappar både fart och höjd. Lätta på skoten, få upp farten och kanske skota hem något igen om vindstyrkan tillåter det.

Kommunikation om fart, höjd och känsla är viktig.

Stoppvåg – I skvalpig sjö är det lätt att få stopp i vågorna. Det är då viktigt att skota lite lösare för att ha möjlighet att styra i vågorna för att förhindra stopp. Vid slag i hård vind är det också lätt att få stopp då både vågor och vinden bromsar när man passerar vindögat, teknik för att undvika detta beskrivs senare.

2.1 Besättningsarbete 2-mans besättning

Generellt för en 2-mans besättning gäller att det finns några få tillfällen då man är ett par händer kort och det får man kompensera med att öva lite mer, i övrigt fungerar manövrar mycket bra på 2 personer. Taktiskt måste man ha en klar rollfördelning samt hålla en tydlig dialog. Dialogen får kompensera för att man är ett par ögon mindre ombord.

2.1.1 Kryss

På 2 personer är trimfördelningen enkel, rorsman sköter storskot och vagn och gästen sköter allt annat.

Kryssbog

I lätt vind får gästen sköta viktfordelningen så att båten seglas plant med rorsman på sin ordinarie plats.

I övrigt försöker vi sitta så tätt ihop som möjligt för en samlad viktfordelning. I lätt vind sitter vi långt fram i båten för att flytta bakåt i lite friskare vind.

Ju hårdare det blåser ju viktigare är samspelet mellan fock och stor. Om focken är för hårt skotad går det inte att lufta storen utan att den "vränger sig ut och in".

Hård vind är ofta byig vilket innebär att man måste jobba med både fock och storskot, kommunikationen mellan rorsman och gäst är mycket viktig.

När en by är på väg in släpps både fock och storskot något och man kan möta byn utan att luta för mycket och också parera eventuell mot/höjning. När byn stabiliserat sig kan man skota hem något och segla på balansen och trycket i rodret.

Slag

I lätt- och mellan vind rullslås (roll tack) båten. Rorsman släpper något på storskot och samtidigt som han börjar styra upp släpper han vagnen och drar över den till nya lovert. Focken släpps också lite i skotet. Både rorsman och gäst sitter kvar i nya lä tills man har lagom lutning och då går båda upp samtidigt och smidigt. När vi har full fart skotas stor och fock för optimal höjd. I riktigt lätt vind prioriteras att få upp farten, då fart ger höjd.

I hård vind handlar det om att göra ett kontrollerat slag utan att förlora allt för mycket fart då båten är lätt och stannar snabbt upp.

Släpp på storskotet ett par decimeter och sväng relativt snabbt upp och förbi vindögat och gå samtidigt snabbt över till nya lovert, släpp efter på fockskotet. Fortsätt svängen nu lite långsammare ner till dikt bidevind och accelerera, skota sedan hem för att hitta balansen i båten. Det är lätt gjort att falla av för snabbt till nya kryssbogen vilket får till följd att båten börjar luta kraftigt och driver i sidled istället för att accelerera.

2.1.2 Kryssrundning/gennakersättning

Inför kryssrundning är det viktigt att ha klart för sig vart man vill omedelbart efter rundningen, i synnerhet för en 2-mansbesättning då båda är fullt upptagna under själva hissningen av gennakern och har då svårt att ta nya snabba beslut.

Rorsman måste ta ett stort ansvar och ha god koll på de närmaste båtarna för han kan inte räkna med mycket hjälp från gästen då denna kommer att "ha huvudet nere i båten" under hela rundningsförfarandet.

Undvik gippsättning om det går. Om ni vill åt vänster på länsen och situationen är sådan att ni först kan sätta och sedan gippa när gennakern står är mycket vunnit. Om omedelbar gipp är nödvändig, gippa först och sätt sedan gennakern (metod beskrivs senare).

Normal sättning:

Gästen går först in i båten och lyfter upp gennakern ur säcken och lägger den på "rufftaket" och håller en hand på den så att den inte blåser iväg. Han tar med andra handen tag i fallet och är redo att hissa.

Rorsman släpper storskotet och faller av runt märket. På kommando från rorsman hissar gästen. Tveka inte, har man börjat hissa fortsatt snabbt till seglet är i topp annars är det stor risk för trålning. Samtidigt drar rorsman ut peket för att därefter omedelbart dra halshornslinan.

Omedelbart efter att gästen hissat rullar han in focken. Om man satt gennakerskotet i rättan vid markeringen kan nu gennakern fylla. Rorsman böjer sig nu in mot lä och tar gennakerskotet. Om allt är under kontroll fortsätter rorsman att skota gennakern samtidigt som han nu kan börja se sig omkring. Gästen lägger i ordning fallet så att det inte kinkar sig vid nedtagning. Om det är hård vind, tänk på att peka ner lite extra så att inte gennakern fyller med för kraftig vindvinkel, då är det stor risk för broach.

Gästen tar sedan över gennakerskotet och ni kan börja segla aktiv undanvindsegling.

Sättning med snabb gipp

Bestäm och kommunicera innan rundning att det ska bli en snabb gipp. Gör enligt beskrivning för normal sättning men när ni kommer till läget då gennakern fyllt och rorsman har skotet i handen kommenderar rorsman gipp och faller av och släpper gennakerskotet. Gästen tar nya skotet och genomför gippen (gipp beskrivs senare). Om allt nu är under kontroll tar rorsman över gennakerskotet samtidigt som han nu kan börja se sig omkring. Gästen lägger i ordning fallet så att det inte kinkar sig vid nedtagning. Gästen tar sedan över gennakerskotet och ni kan börja segla aktiv undanvindsegling.

Gippsättning

Som sagt, undvik gippsättning (speciellt i hård vind) men om det krävs gör på följande sätt:

Bestäm och kommunicera innan rundning att det ska bli en gippsättning.

Gippa omedelbart runt märket. Gästen ger rorsman fallet och lyfter därefter upp gennakern och går fram på fördäck, ända fram till förstaget. Rorsman hissar nu gennakern i topp och drar därefter ut peket och halshornslinan och tar sedan hand om gennakerskotet. Gästen försöker samtidigt att se till att inte gennakern tvinnat sig. Han skyndar sig därefter tillbaka till sittbrunnen för att rulla in focken. Om allt är under kontroll fortsätter rorsman att skota gennakern samtidigt som han nu kan börja se sig omkring. Gästen lägger i ordning fallet så att det inte kinkar sig vid nedtagning. Gästen tar sedan över gennakerskotet och ni kan börja segla aktiv undanvindsegling.

2.1.3 Undanvindsegling

På undanvind får rorsman sköta all taktik då gästen har fullt upp med att trimma gennakern.

För att få maximalt drag i gennakern så gäller det att hela tiden jobba med den. Lovartslaget ska alltid leka och tillåtas falla in cirka 10-20 cm. Det gör att man visar så mycket som möjligt av seglet.

Gransegels gennaker finns i två olika designar beroende på vilken årsmodell man har. De äldre (2007 och äldre) ska alltid halsas minst 25 cm upp från peket, i vissa förhållanden upp till 50cm och de nyare skall oftast halsas direkt på peket. (Om man ligger i ett trångt läge och vill kunna snabbt ändra kurs för att positionera sig bör halshornet vara långt nere om man däremot ligger fritt och vill segla djupt kan man släppa upp halshornet).

I lätt vind är det viktigt att gennakertrimmaren kommunicerar med rorsman hela tiden för att ha rätt tryck. Det känner man bäst genom skotet. Målet är att segla så lågt som möjligt (VMG), men bibehålla bra tryck i gennakern. För att göra det möjligt att visa så mycket som möjligt av gennakern kan det vara lämpligt att ha lite lovartslutning i lätt- och mellanvind, i dessa förhållande bör besättningen också sitta långt fram i båten.

När vinden ökar och båten börjar plana ska besättningen börja flytta bakåt samtidigt kan det vara idé börja höjda något för att bygga fart och sedan falla av igen och rida på den farten så länge som möjligt för att sedan åter höjda etc. Detta är en metod som speciellt lämpar sig om det är vågor.

I riktigt hård vind flyttar besättningen bak ytterligare och man seglar nu på balans. Vindvinkeln är mycket smal mellan risk för broach och att man seglar för lågt och tappar fart. Ett sätt att göra detta är att försöka hålla en svag men konstant lutning på båten. Detta innebär att man kommer att segla ganska krokigt för att hålla konstant tryck men det gör inget.

Kom dock ihåg att segla lite "safe" i mycket hård vind, en broach kostar otroligt mycket. Man kan vinna många placeringar genom att hålla sig på rätt köl när konkurrenterna börjar vurpa runt om kring.

Gipp

I gippen är det viktigt att rorsmans roderrörelser tajmas med gästens skotning av gennakern.

Faller rorsman av för snabbt kommer gennakern att falla ihop bakom storseglet innan gippen hinner påbörjas och då får gästen stora problem med att få seglet runt förstaget, detta är extra viktigt i lätt vind. Dra heller inte över storen för snabbt eller för tidigt, även detta kan få gennakern att falla ihop.

Kommunicera tydligt att gipp är på gång. När rorsman börjar falla av, ganska långsamt, släpper gästen efter på skotet så att seglet fyller så länge som möjligt och

rullar ut åt lovart. När man nästan kommit ner till platt läns släpps skotet helt och gästen börjar dra i nya skotet. Detta sker med långa snabba tag. Rorsman svänger nu lite snabbare upp till ny kurs samtidigt som han drar över storseglet. Gästen måste överskota gennakern något för att få den att fylla snabbt, det är här viktigt att snabbt släppa efter igen till lagom skotning, speciellt i hård vind.

I riktigt lätt vind måste gippen genomföras mycket lugnt och försiktigt för att inte gennakern ska hänga upp sig på förstaget.

I lite mer vind rullas båten upp efter gippen (rollgybe). Både gäst och rorsman ställer sig upp mitt i båten och gungar sedan båten åt lovart samtidigt som rorsman svänger sakta åt lä i det här läget gippas spinnaker och stor över enligt ovan. Både gäst och rorsman stannar sedan kvar i nya lä tills båten fått lagom lutning och sedan går man snabbt och smidigt upp till nya lovart. Det är viktigt att vänta med upprullningen tills gennakern står och är utsläppt till rätt skotning. Om detta görs rätt ger det en bra acceleration.

Gipp i hård vind genomförs på samma sätt som gipp i mellanvind (utan rullning) men det är viktigt att inte lova upp för snabbt och inte heller för högt utan att man ligger lite lågt när gennakern fyller på nya bogen för att därefter lova till rätt kurs.

2.1.4 Nedtagning/upprundning

För en 2-mans besättning är det viktigt att planera nedtagningen, tidigt välja märke i gaten så att man inte tvingas göra "sista sekunden ändringar". Det finns få utrymmen för fel och ett fel vid nedtagning kostar otroligt mycket.

Oavsett om man ska göra en lä eller lovartsnedtagning måste man se till att ha utrymme för att falla av till nästan platt läns i några sekunder just vid nedtagningstillfället.

Försök att undvika att komma in för brant till märket. Om man ändå kommer in brant kan det löna sig att ta ned en bit innan märket för att kunna göra en kontrollerad nedtagning samt möjlighet att positionera sig och göra en kontrollerad rundning.

Kontrollera att alla tampar är i ordning, speciellt gennakerfallet.

Rorsman kontrollerar att storskotsvagnen är placerad där man vill ha den på kryss beroende på vindstyrka.

Lovartsnedtagning

Detta är den enklaste och mest kontrollerade nedtagningsmetoden.

Gasten rullar ut focken och skotar den ca 10cm lösare än krysskotning och tar därefter tag i lovartsskotet till gennakern mellan vantens och mastens.

Vid rätt avstånd från märket (inte för nära) kommenderar rorsman nedtagning och faller av till nära platt läns. Gasten drar nu i lovartsskotet tills han får in skothornet då släpper rorsman pekeline och halshornslina. Gasten drar nu in halva underliket och släpper därefter fallet. Gasten kan nu kontrollerat få in hela seglet och trycka ner det i säcken.

Länedtagning

Gasten rullar ut focken och skotar den ca 10cm lösare än krysskotning.

Vid rätt avstånd från märket (inte för nära) kommenderar rorsman nedtagning och faller av till nära platt läns. Gasten tar nu ett steg fram i lä och tar tag i läskotet mellan vantens och mastens (under bommen) och drar in tills han får tag i skothornet då släpper rorsman pekeline och halshornslina. Gasten drar nu in halva underliket och släpper därefter fallet. Gasten kan nu kontrollerat få in hela seglet och trycka ner det i säcken.

Upprundning

Om allt är under kontroll kan gasten, efter att han tryckt ner gennakern i säcken, se till att focken är optimalt skotad under hela upprundningen. Rorsman skotar hem storen samtidigt som han gör en lugn och kontrollerad sväng runt märket utan för snabba eller för stora roderrörelser.

Om man ska gippa runt märket gäller det att vara klar med själva nedtagningsmomentet lite tidigare. Ta ut svängen så att den inte blir för skarp runt märket. Var noga med lugna roderrörelser. Skota lugnt hem på seglen så att de är optimalt skotade under lovingen så kan manövern ge acceleration i stället för ett stopp.

2.2 Besättningsarbete, 3-mans besättning

Med en besättning bestående av tre personer finns det händer, ögon och viljor för alla situationer. Rorsman kan helt koncentrera sig på att styra samt möjligen ta hem / släppa storskotet i manövrar.

2.2.1 Kryss

Rollfördelningen är enkel på kryssen. Främre gästen ansvarar för focken, mittgästen för storen och rorsman styr.

Kryssbög

I lätt vind balanserar mittgästen de mindre justeringarna av lutningen. Måste en sitta i lä går dock den främre gästen ner, då denne får bättre koll på focktrimmet. Rorsman sitter intill storskotsskenan. I övrigt försöker vi sitta så tätt ihop som möjligt för en samlad viktfordelning. I lätt vind sitter vi så långt fram i sittbrunnen som möjligt för att flytta bakåt i lite friskare vind. I originalutförande saknas krängband för den främre gästen. Om så är fallet kan han/hon saxa benen under fockskotet som vederbörande hela tiden håller i. På så vis avlastas armarna hjälpligt. En bättre lösning är att eftermontera krängband som beskrivs tidigare.

Ju hårdare det blåser ju viktigare är samspelet mellan fock och stor. Om focken är för hårt skotad går det inte att lufta storen utan att den "vränger sig ut och in". Hård vind är ofta byig vilket innebär att man måste jobba med både fock och storskot, kommunikationen mellan trimmarna är mycket viktig. När en by är på väg in släpps både fock och storskot något och man kan möta byn utan att luta för mycket och också parera eventuellt mot/höjning. När byn stabiliserat sig kan man skota hem något och segla på balansen och trycket i rodet.

Slag

I lätt- och mellan vind rullslås (roll tack) båten. Mittgästen släpper eventuellt något på storskot samtidigt som han släpper vagnen och drar över den till nya lovart. Rorsman börjar styra upp. Focken släpps eventuellt också lite i skotet. Besättningen sitter kvar i nya lä tills man har lagom lutning och då går alla upp simultant och smidigt. När vi har full fart skotas stor och fock för optimal höjd. I riktigt lätt vind prioriteras att få upp farten, då fart ger höjd.

I hård vind handlar det om att göra ett kontrollerat slag utan att förlora allt för mycket fart då båten är lätt och stannar snabbt upp.

Släpp på storskotet ett par decimeter och sväng relativt snabbt upp och förbi vindögat och gå samtidigt snabbt över till nya lovart, släpp efter på fockskotet. Fortsätt svängen nu lite långsammare ner till dikt bidevind och accelerera, skota sedan hem för att hitta balansen i båten. Det är lätt gjort att falla av för snabbt till nya kryssbøgen vilket får till följd att båten börjar luta kraftigt och driver i sidled istället för att accelerera.

2.2.2 Kryssrundning/gennakersättning

Inför kryssrundning är det viktigt att ha klart för sig vart man vill omedelbart efter rundningen.

Undvik gippsättning om det går. Om ni vill åt vänster på länsen och situationen är sådan att ni först kan sätta och sedan gippa när gennakern står är mycket vunnet. Det är viktigt att rorsman följer sättningsarbetet då en gipp innan gennakern fyllt lätt trasslar till manövern orimligt mycket. Om omedelbar gipp är nödvändig, gippa först och sätt sedan gennakern (metod beskrivs senare).

Normal sättning:

Främre gästen går först in i båten och lyfter upp gennakern ur säcken och lägger den på "rufftaket" och håller en hand på den så att den inte blåser iväg. Mittgästen sitter kvar på kanten och drar fram halslinan så att gennakerns halshorn når ungefär 2/3 fram längs fotstöden på fördäck. Delar av gennakerns underlik ligger nu farligt nära kanten och måste hållas sträckt och under uppsikt. När märket passerar släpper rorsman ut storen och faller av. På kommando av rorsman tar mittgästen fallet och hissar med ett fåtal stora armtag. Tveka inte, har man börjat hissa fortsatt snabbt till seglet är i topp annars är det stor risk för trålning. Den främre gästen matar upp och ut. Så fort gennakern är i topp drar mittgästen ut peket varvid halslinan spänns. Omedelbart efter att mittgästen hissat släpper han fockskotet i lovart så att den främre gästen lättare kan rulla in focken. Om man satt gennakerskotet i råtten vid markeringen kan nu gennakern fylla. Mittgästen tar gennakerskotet och börjar trimma. Om allt är under kontroll sätter sig den främre gästen på rufftakets sida, släpper in uthalet något och samlar ihop gennakerfallet i påsen i ruffnedgången så att det inte trasslar sig vid nedtagningen. Placeringen på rufftaket ger god överblick akteröver mot konkurrenterna och annalkande vindbyar. På undanvindarna kör rorsman storskotet.

Om det är hård vind, tänk på att peka ner lite extra så att inte gennakern fyller med för kraftig vindvinkel, då är det stor risk för broach. Samtidigt leder ofta en för hastig sättning, dvs. innan man hunnit falla av tillräckligt, till att gennakern fastnar i spridarna och eller hamnar i vattnet.

Gippsättning

Som sagt, undvik gippsättning (speciellt i hård vind) men om det krävs gör på följande sätt:

Bestäm och kommunicera innan rundning att det ska bli en gippsättning.

Gippa omedelbart runt märket. Den främre gästen lyfter upp gennakern och går fram på fördäck, ända fram till förstaget. Mittgästen hissar gennakern i topp och drar därefter ut peket och halshornslinan och tar sedan hand om gennakerskotet. Gästen på fördäck (för en gångs skull fördäcksgäst!) försöker samtidigt att se till att inte gennakern tvinnat sig. Han skyndar sig därefter tillbaka till sittbrunnen för att rulla in focken samtidigt som mittgästen släpper fockskotet i lovart. Om allt är under kontroll sätter sig den främre gästen på rufftaket och lägger den i ordning fallet så att det inte kinkar sig vid nedtagning.

2.2.3 Undanvindsegling

På undanvind rapporterar den främre gästen vad som händer bakom båten och resonerar med rorsman om taktiken. Mittgästen fullt upp med att trimma gennakern.

För att få maximalt drag i gennakern så gäller det att hela tiden jobba med den. Lovartsliket ska alltid leka och tillåtas falla in cirka 10-20 cm. Det gör att man visar så mycket som möjligt av seglet.

Gransegels gennaker finns i två olika designar beroende på vilken årsmodell man har. De äldre (2007 och äldre) ska alltid halsas minst 25 cm upp från peket, i vissa förhållanden upp till 50cm och de nyare skall oftast halsas direkt på peket. (Om man ligger i ett trångt läge och vill kunna snabbt ändra kurs för att positionera sig bör halshornet vara långt nere om man däremot ligger fritt och vill segla djupt kan man släppa upp halshornet).

I lätt vind är det viktigt att gennakertrimmaren kommunicerar med rorsman hela tiden för att ha rätt tryck. Det känner man bäst genom skotet. Målet är att segla så lågt som möjligt (VMG), men bibehålla bra

tryck i gennakern. För att göra det möjligt att visa så mycket som möjligt av gennakern kan det vara lämpligt att ha lite lovartslutning i lätt- och mellanvind, i dessa förhållande bör besättningen också sitta långt fram i båten.

När vinden ökar och båten börjar plana ska besättningen börja flytta bakåt samtidigt kan det vara idé börja höjda något för att bygga fart och sedan falla av igen och rida på den farten så länge som möjligt för att sedan åter höjda etc. Detta är en metod som speciellt lämpar sig om det är vågor.

I riktigt hård vind flyttar besättningen bak ytterligare och man seglar nu på balans. Besättningens nya position gör mycket för rodergreppet. I detta läge kan det vara lämpligt att den främre gästen tar över gennakerskotet och att mittgästen kör storen. På detta sätt är det betydligt lättare att trimma de båda seglen parallellt. Glöm för allt i världen inte att ta med kicktampen så att den snabbt och enkelt nås av den främre gästen trots att denna har hand om gennakerskotet. Vindvinkeln är mycket smal mellan risk för broach och att man seglar för lågt och tappar fart. Ett sätt att göra detta är att försöka hålla en svag men konstant lutning på båten. Detta innebär att man kommer att segla ganska krokigt för att hålla konstant tryck men det gör inget.

Kom dock ihåg att segla lite "safe" i mycket hård vind, en broach kostar otroligt mycket. Man kan vinna många placeringar genom att hålla sig på rätt köl när konkurrenterna börjar vurpa runt om kring.

Gipp

I gippen är det viktigt att rorsmans roderrörelser tajmas med mittgästens skotning av gennakern.

Faller rorsman av för snabbt kommer gennakern att falla ihop bakom storseglet innan gippen hinner påbörjas och då får gästen stora problem med att få seglet runt förstaget, detta är extra viktigt i lätt vind. Dra heller inte över storen för snabbt eller för tidigt, även detta kan få gennakern att falla ihop.

Kommunicera tydligt att gipp är på gång. När rorsman börjar falla av, ganska långsamt, släpper gästen efter på skotet så att seglet fyller så länge som möjligt och rullar ut åt lovart. När man nästan kommit ner till platt läns släpps skotet helt och gästen börjar dra i nya skotet. Detta sker med långa snabba tag. Rorsman svänger nu lite snabbare upp till ny kurs samtidigt som han drar över storseglet. Gästen måste överskota gennakern något för att få den att fylla snabbt, det är här viktigt att snabbt släppa efter igen till lagom skotning, speciellt i hård vind.

I riktigt lätt vind måste gippen genomföras mycket lugnt och försiktigt för att inte gennakern ska hänga upp sig på förstaget.

I lite mer vind rullas båten upp efter gippen (rollgybe). Besättningen stannar då kvar i nya lä tills båten fått lagom lutning och sedan går man snabbt och smidigt upp

till nya lovart. Det är viktigt att vänta med upprullningen tills gennakern står och är utsläppt till rätt skotning. Om detta görs rätt ger det en bra acceleration.

Gipp i hård vind genomförs på samma sätt som gipp i mellanvind (utan rullning) men det är viktigt att inte lova upp för snabbt och inte heller för högt utan att man ligger lite lågt när gennakern fyller på nya bogen för att därefter lova till rätt kurs.

2.2.4 Nedtagning/upprundning

En lovartsnedtagning är så gott som alltid att föredra för en tremannabesättning sett ur ett hanteringsperspektiv.

Oavsett om man ska göra en lä eller lovartsnedtagning måste man se till att ha utrymme för att falla av till nästan platt läns i några sekunder just vid nedtagningstillfället.

Försök att undvika att komma in för brant till märket. Om man ändå kommer in brant kan det löna sig att ta ned en bit innan märket för att kunna göra en kontrollerad nedtagning samt möjlighet att positionera sig och göra en kontrollerad rundning.

Kontrollera att alla tampar är i ordning, speciellt gennakerfallet.

Rorsman kontrollerar att storskotsvagnen är placerad där man vill ha den på kryss beroende på vindstyrka.

Lovartsnedtagning

Detta är den enklaste och mest kontrollerade nedtagningsmetoden.

Den främre gästen rullar ut focken och skotar den ca 10cm lösare än krysskotning och tar därefter tag i lovartsskotet till gennakern mellan vanten och masten.

Vid rätt avstånd från märket (inte för nära) kommenderar rorsman nedtagning och faller av till nära platt läns. Gästen drar nu i lovartsskoten tills han får in skothornet då släpper mittgästen pekeline och läskotet. När den främre gästen dragit i halva underliket släpper mittgästen kontrollerat halslinan fallet. Den främre gästen kan nu utan risk få in hela seglet och trycka ner det i säcken utan att seglet hamnar i vattnet. Mittgästen assisterar om möjligt rorsman med att hala in storskotet under upprundningen.

Länedtagning

Den främre gästen rullar ut focken och skotar den ca 10cm lösare än krysskotning.

Vid rätt avstånd från märket (inte för nära) kommenderar rorsman nedtagning och faller av till nära platt läns. Den främre gästen tar nu ett steg fram i lä och tar tag i läskotet mellan vanten och masten (under bommen) och drar in tills han får tag i skothornet då släpper mittgästen som viktkompenserar den främre gästens position pekeline och därefter halshornslinan. Den främre gästen samlar nu ihop seglet medan mittgästen följer med gennakerfallet. Gästen kan nu kontrollerat få in hela seglet och trycka ner det i säcken.

Upprundning

Om allt är under kontroll kan den främre gästen, efter att han tryckt ner gennakern i säcken, se till att focken är optimalt skotad under hela upprundningen. Mittgästen skotar hem storen samtidigt som rorsman gör en lugn och kontrollerad sväng runt märket utan för snabba eller för stora roderrörelser.

Om man ska gippa runt märket gäller det att vara klar med själva nedtagningsmomentet lite tidigare. Ta ut svängen så att den inte blir för skarp runt märket. Var noga med lugna roderrörelser. Skota lugnt hem på seglen så att de är optimalt skotade under lovingen så kan manövern ge acceleration i stället för ett stopp.

Vi hoppas att detta dokument gett Er lite tips och idéer samt hjälpt Er att komma igång med Er CB66 segling. Lycka till och ha kul på vattnet.

*Hälsningar
Vi på Gransegel*